

Bog anmeldelse: Klar blaa Luft, let Bris fra N

Malene Linell Ipsen, Theis Vallø Madsen & Jens Gregersen 2019: Klar blaa Luft, let Bris fra N. Dagbøger fra fugleekspeditionen i Grønland 1925. 352 sider, 299,95 kr., Strandberg Publishing & Ny Carlsbergfondet.

Af Thomas Secher Jensen

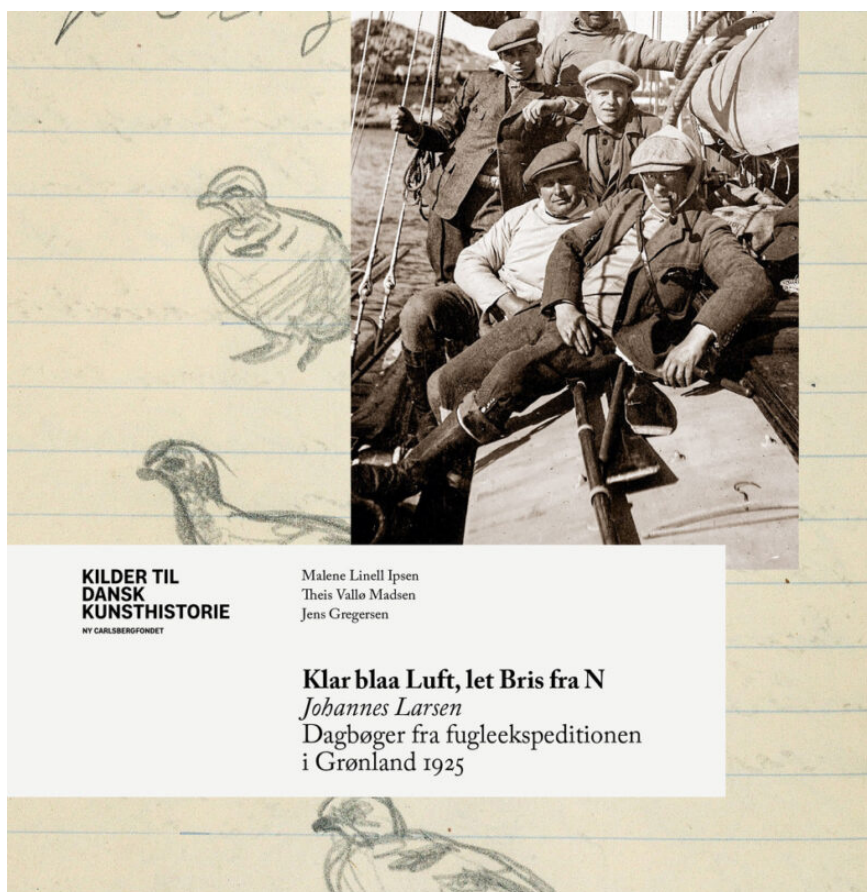
I de gode gamle dage tog ornithologer på ekspedition for at skyde fugle til datidens videnskabelige og private samlinger. Således også maleren Johannes Larsen, vekslerer Eiler Lehn Schiøler, zoologisk konservator Henning Scheel og det unge håb, senere lektor ved Zoologisk Museum, Finn Salomonsen. Sammen drog de i sommeren 1925 til Vestgrønland for at få inspiration til Lehn Schiølers storværk Danmarks Fugle, hvoraf tre bind ud af otte nåede at udkomme, og hvor bind to er baseret på Grønlandsekspeditionen.

Normalt vil man forbinde datidens Grønlandsekspeditioner med afsavn og livstruende episoder, men Lehn Schiøler ekspeditionen nød godt af talrige besøg i datidens kolonier med udsøgte middage, vin og drinks hos kolonibestyreren, præsten og læreren. Men imellem disse besøg blev der flittigt indsamlet, ofte ved hjælp af grønlandske fangere, en lang række fuglearter, som Scheel konserverede. Kongeederfugl stod fx højt på listen.

Johannes Larsen førte undervejs en detaljeret omend ofte nærmest stenografisk dagbog over vejret, besøgene, kammeraterne og fangsterne, og alle disse dagbøger er i Ny Carlsbergfondets skriftserie Kilder til Dansk Kunsthistorie udgivet i bogen *Klar blaa Luft, let Bris fra N*. Værket sætter Larsen ind i kunstfaglig sammenhæng og giver et indblik i datidens øvrige arktiske ekspeditioner. Parallelt med Larsens notater har bogen også medtaget Scheels noter, som er skrevet i mere normal prosa.

Bogen indeholder et kapitel med en kunstfaglig vurdering af Johannes Larsen og hans levned af Theis Vallø Madsen: *Johannes Larsen – natur i evig forandring*.

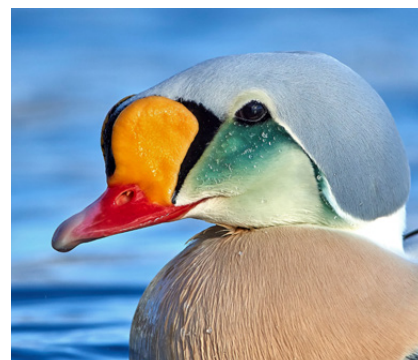
For en naturhistoriker giver dagbøgerne først og fremmest et indblik i den vestgrønlandske natur som den var engang. Jagtfalke, vandrefalke og kongeederfugle bliver beskrevet, og ofte laver Larsen skitser eller akvareller af de indsamlede fugle, og en del af disse er vist i bogen. Men bogen indeholder også et fortrinligt kapitel af

Maleren Johannes Larsens (1867-1961) dagbogsnotater og tegninger fra Eiler Lehn Schiølers fugleekspedition til Grønland, som Larsen deltog i i 1925.

Jens Gregersen: *Lehn Schiøler og Johannes Larsen i Grønland*, hvori bl.a. opridses betydningen af ekspeditionen. Grønlandsekspeditionen kom nemlig hjem med en fuglesamling, der i meget høj grad bidrog til udforskningen af fuglelivet i Vestgrønland. Samlingen kom til slut sammen med Lehn Schiølers øvrige samling til Zoologisk Museum i København.

Alt i alt et meget anderledes, anbefalesværdigt værk, som med støtte fra fondet sælges til en overkommelig pris.

Kongeederfugl er en sjælden vintergæst i de danske farvande men ynglefugl på Grønland. Foto: Jens Kirkeby.